

کمیسیون بانوان، گفتمانی جدید در حوزه زنان ایجاد کرده است

روزنامه‌نگار
سعیده آل‌ارهمی

در مدت دو سال ونیم گذشته از عمر شورای ششم، فاطمه سلیمی پیگیر خیلی از طرح‌ها و پروژه‌ها برای بانوان شهر بوده که برخی از آن‌ها برای اولین بار کلید خورده است.
سلیمی. عضو هیئت‌رئیس شورای اسلامی شهر مشهد، معتقد است که مدیریت شهری باید توانمندی بانوان را ببیند و هر مدبری باید نسبت خود را با حوزه بانوان و خانواده پیدا کند.
با رئیس کمیسیون ویژه بانوان و خانواده شورای شهر مشهد درباره موضوع‌های مختلف به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

باید هر مدبری نسبت خود را با حوزه بانوان پیدا کند

کمیسیون بانوان و خانواده شورای ششم شهر مشهد به عنوان یک کمیسیون نوپا و نماینده بانوان این شهر چه کار ویژه‌ای را در مدت بیش از دو ساله که از تشکیل آن می‌گذرد، انجام داده است؟
کمیسیون بانوان و خانواده شورای شهر مشهد برای اولین بار در کشور بایک گفتمان جدید و هدف تعالی‌زیست پذیری شهری در حوزه بانوان و خانواده ایجاد شد. به این معنا که چطور باید شهر برای حوزه زن و خانواده آماده شود؟ مباحث در حوزه مسائل زنان معمولا به صورت موضوع‌های فرهنگی و کاهش آسیب‌های اجتماعی مطرح می‌شود، اما بانوان ما به مباحث دیگری نیز احتیاج دارند که باید مدیریت شهری در بخش‌های مختلف پاسخ نیازهای ویژه بانوان را بدهد. موضوع‌هایی مانند شادی، نشاط و گذران فراغت بانوان مطرح شد که در این باره با افراد رسانه‌ای نیز مشورت کردیم که شاید مسائل و مشکلات شهر را بهتر بدانند. همچنین با نخبگان علمی صحبت کردیم و در نهایت به قالبی برای اجرای این برنامه‌ها رسیدیم. در همین راستا سه مسیر برنامه، بودجه و ساختار، سخت‌افزار و نرم‌افزار را در نظر گرفتیم. حوزه برنامه، بودجه و ساختار ذیل معاونت برنامه‌ریزی شهرداری به فعالیت می‌پردازد. برای اولین بار برش بودجه بانوان را در شهرداری مشهد اختصاص دادیم که در مجموع شهرداری‌های کشور نداشتیم و این برش موجب شد سال گذشته ۸۰ میلیارد تومان و امسال بیش از ۳۶۰ میلیارد تومان اعتبار به حوزه بانوان اختصاص دهیم. البته این اعتبار جداگانه بود و خیلی از برنامه‌های دیگر ویژه بانوان نیز تعریف شد که در اعتبارات مجموعه شهرداری از ردیف‌های مختلف دیگر مانند مراسم‌ها استفاده می‌شد. نکته بعدی حوزه برنامه بود که برای اولین بار در مجموع شهرداری برای برنامه‌ای که تدوین شد برش ویژه برنامه‌های حوزه بانوان در نظر گرفته شد که در آن مسائل بانوان شهر رصد و از بین آن‌ها یکسری مسائل احصا شد.

همراهی و مشارکت مدیران مرد برای مطالبات زمین‌مانده در حوزه زنان جزو ضرورت‌های انکار ناپذیر است. این همراهی و مشارکت برای حل مسائل حوزه زنان در مشهد به چه شکلی است؟
اصل کار این است که هر مدبری باید نسبت خود را با حوزه بانوان و خانواده پیدا کند. تقریبا شروع خوبی در این حوزه داشته‌ایم، اما هنوز راه زیاد است. خیلی از اوقات در حوزه مسائل زنان به برادرانه‌هایی احتیاج داریم. خیلی‌ها نیازهای ما را نمی‌دانند و در برنامه‌ریزی‌ها نیازهای گروه مخاطب زنان در نظر گرفته نشده و کسی هم نبوده است که این نکته‌ها را بگوید. یعنی نه ما گفتیم و نه شنیده شده است، به نوعی یک اختلال گفتاری شنیداری رخ داده است که باید این اختلال رفع شود. اگر برنامه‌ریزی جامع باشد همه گروه‌ها را در نظر می‌گیرد، خیلی از اوقات برنامه‌ریزی‌ها خوب است. اما به اجرا منتج نمی‌شود. اکنون مدیران مرد در استان خیلی پای کار آمده‌اند و به نظرم براساس مطالبه‌گری‌هایی که شده، تغییر نگرش خوبی اتفاق افتاده است. نکته دیگری نیز این است که مسائل زنان را همیشه از یک زن مطالبه می‌کنیم. در حالی‌که یک خانم در شورای شهر یک نفر از پانزده نفر است و وقتی موضوعی رأی می‌آورد که کنار یک زن، هفت مرد دیگر نیز همراهی کنند. در مجلس شورای اسلامی نیز به همین شکل است.

پارک‌های ویژه برای بانوان

ایجاد بوستان‌های ویژه بانوان، یکی از اقدامات ضروری در مشهد بود. برنامه‌آتی برای توسعه این فضاها در دستورکار دارید؟
این موضوع که باید زیرساخت‌های مدیریت شهری برای حوزه بانوان و خانواده آماده شود، در حوزه سخت‌افزاری قرار می‌گیرد. یکی از این مجموعه اقدامات، پارک‌های «شهربانو» است که در متراژهای کوچک و بزرگ اجرا شده است. در پارک وکیل آباد و کوهسنگی شاهد افتتاحیه پارک ویژه بانوان بوده‌ایم و پارک بسیج نیز در دست اقدام است، البته امیدواریم در همین دوره مدیریت شهری افتتاح شود که تقریبا متراژ آن سه هکتار است. دو پارک «آفتاب» و «طرق» نیز در مرحله کلنگ‌زنی است که جزو پارک‌های کوچک مقیاس قرار دارند و پارک تکریمت، نیز بزرگ مقیاس است که در حاشیه شهر مشهد احداث خواهد شد. افزون بر احداث بوستان‌های جدید، بهسازی بوستان‌هایی که از قبل وجود داشت، در دستورکار قرار گرفت. بوستان‌هایی که پیش از این در نظر گرفته شده بود همه به صورت سایت بودند به جز بوستان «ریحانه» که بزرگ مقیاس بود و زمین‌های ورزشی آن را افزایش دادیم. همچنین زمین چمن فوتبال بانوان پارک ملت بهسازی شد. سالن ورزشی «شهربانو» نیز در همین دوره در منطقه ۴ افتتاح شد. تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمامی که از دوره‌های قبلی مدیریت شهری برجای مانده است نیز مدنظرمان است. مانند: بخش ورزشی سالن «مادر و کودک»، که در این دوره شکل گرفت. استخر شهید قربانی در این دوره تکمیل شد که این پروژه چندین سال در این منطقه به یک معضل تبدیل شده بود که حل شد. در تمام پارک‌های بانوان دوچرخه‌سواری برای بانوان رایگان شد. ضمن اینکه یک سالن ورزشی در کنار بوستان شهربانو وکیل آباد در حال ساخت است که امید داریم در این دوره به پایان برسد. سالن مجهز و ویژه‌ای است که این هم در زمره توسعه مراکز ورزشی قرار می‌گیرد. البته بخشی از این مراکز، چندمنظوره و برای استفاده مجزای بانوان و آقایان است.

به دنبال نشاط، سلامت، اشتغال و کارآفرینی برای بانوان

اکنون پرداختن به چه موضوع‌هایی در حوزه بانوان دارای اولویت است و تاکنون چه اقداماتی که جنبه حمایتی از بانوان داشته، انجام شده است؟

سعی کرده‌ایم با توسعه زیرساخت‌ها به افزایش نشاط بانوان مشغدی بپردازیم. همچنین تحکیم بنیان خانواده را در باشگاه‌ها و برنامه‌هایی که انجام شده، مدنظر قرار داده‌ایم. سلامت، اشتغال و کارآفرینی به‌ویژه برای زنانی که سرپرست خانوار هستند از دیگر مباحث مورد تأکیدمان است. مصوبات شورانیز بااین رویکرد بوده است و در همین راستا ۵۰درصد تخفیف روزبازار و شب بازارها برای زنان سرپرست خانوار داشتیم. تقریبا در دی‌ماه حدود ۳۰۰۰ مجوز برای روزبازار و شب بازار فقط برای زنان سرپرست خانوار در بازارهای شهرداری صادر شده است. همچنین در حوزه عوارض و بهای خدمات تاکسی‌رانی ۴۰درصد برای زنان سرپرست خانواری که تاکسی‌ران هستند، در نظر گرفتیم. به ورزش بانوان از دو منظر یکی شادی و نشاط و سلامت بانوان پرداخته‌ایم که همایش‌های ورزشی تفریحی در این باره انجام شده است. برنامه‌های ورزش صبحگاهی برای بانوان در پارک‌ها گسترش پیدا کرده است. در ورزش حرفه‌ای و قهرمانی تقدیر از مدال‌آوران را داشته‌ایم و از لحاظ ظرفیت رسانه‌ای نیز برای معرفی این دختران استفاده کردیم.

● در حوزه کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان چه برنامه‌هایی شکل گرفته است؟

همراهی با تشکلی‌هایی که در حوزه جمعیت و خانواده کار می‌کنند جزو برنامه ما بوده است و الا ن بازوی کمکی این تشکل‌ها شده‌ایم و افزون بر ارکان‌های شهری در برگزاری طرح‌های غربالگری فرهنگ سراها نیز همکاری کرده‌ایم. مشاوره رایگان به بانوان در حوزه بارداری نیز ارائه شده است. گروه‌های دارای معلولیت نیز جزو جامعه مخاطبان ما هستند که اکنون وسایل بازی در «پارک برای افرادی که دچار معلولیت هستند. آماده کرده‌ایم. قرآن و کتاب‌های خطی برای این افراد لازم است که دستگاه چاپ برای این منظور خریده شده است. به همت شهردار قبلی مشهد، در حوزه گروه‌های خاص و معلولان برای اولین بار در کشور، طراحی وسایل مخصوص در پارک‌ها انجام شده است.

● در حوزه ساختاری که جزو مسیرهایی است که شهر را برای بانوان و خانواده آماده می‌کند، چه اتفاقاتی رقم می‌خورد؟
در شورای اجتماعی محلات زنان را صاحب کرسی کردیم و از ۲۰۰۰ عضو شورای اجتماعی محلات تقریبا بیش از ۷۰۰ نفر خانم هستند. دومین اقدام این بود که در هیئت امنای مساجد یک خانم نیز اضافه شد و بخش ویژه خواه‌ران در امور مساجد شکل گرفت. ضمن اینکه از طریق کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد اتفاق خوبی رقم خورده و کانون‌های تخصصی خانواده در حال ایجاد است. کار این کانون فعالیت در حوزه خانواده است، پس یک نگاه ساختاری در حوزه زنان داریم که اثرات آن بعدها برای مردم پدیدار می‌شود.

هنوز خیلی راه نرفته داریم

● درباره واکنش‌هایی که به‌تازگی درخصوص جایزه شهرداری به مادران دارای سه فرزند مطرح شد، توضیحاتی بفرمایید.

این موضوعی که پیش آمد یکی از صدها برنامه‌ای است که برای یک مادر در بسته‌های تشویقی و در قالب طرح‌های باشگاهی مدیریت شهری ارائه می‌شود. این جزئی از کل است.

● ممکن است تعدد اقداماتی که در حوزه‌های مختلف با مخاطبان متفاوت انجام می‌شود به ایجاد این شائبه منجر نشود که در این حوزه‌ها کمیت مدنظر قرار گرفته و کیفیت نادیده گرفته شده است؟

برای کیفیت باید از مردم سؤال کنید. به نظر من از خیلی وقت پیش در این حوزه‌ها کار نشده است و احتیاج داشتیم به فضایی که باید کار انجام می‌شد. اگر بتوانیم مسیر درستی در برنامه، بودجه و ساختار تعریف کنیم در ادامه این برنامه وساختارها، پروژه‌های متعددی ایجاد می‌شود. حجم کار زیاد دلیل بر این نیست که کیفیت نادیده گرفته شود. شورا سیاست‌گذار و شهرداری بازوی اجرایی است. حجم کار را شهرداری اجرا می‌کند. این سیاست‌گذاری در طول این سال‌ها باید پرنرنگ‌تر اتفاق

زیرساخت‌های شهری برای رفع نیازهای بانوان

● توجه به سلامت زنان در اقدامات مدیریت شهری با توجه به مشکلات و نیازهایی که وجود دارد از دیگر مطالباتی است که بانوان شهر دارند. در این حوزه مدیریت شهری تا چه اندازه پای کار آمده و چه اقداماتی انجام داده است؟

در حوزه زیرساخت‌ها، اتوبوس سلامت از جمله اقدامات است. شهرداری این اتوبوس را برای تجهیز در اختیار خیران قرار داده است. امیدواریم در همین بازه زمانی بتوانیم از این اتوبوس نیز استفاده کنیم تا به صورت سیار به محلات حاشیه شهر برود، زیرا برخی از بانوان حتی به پزشک مراجعه نمی‌کنند، اما این اتوبوس با حضور در محل، غربالگری بانوان را انجام می‌دهد.

علاوه بر استفاده کارکنان، مردم نیز از درمانگاه‌های مجموعه شهرداری استفاده می‌کنند که سعی کردیم فاز توسعه‌ای آن‌ها را راه‌اندازی کنیم. در همین راستا پیگیر درمانگاه جدید در محله چمن هستیم تا کیفیت خدمات را بالا ببریم. ضمن اینکه دندان‌پزشکی در قاسم‌آباد به زودی برای استفاده کارگران و کارمندان شهرداری و همچنین مردم افتتاح می‌شود.

یکی از معضلات بانوان ون‌های یک در بود که زنان برای رفت وآمد مشکل داشتند. بنابراین، مصوبه‌ای ارائه دادیم که از این پس خریدی که انجام می‌شود باید میدل باس دو در باشد تا زنان راحت‌تر تردد کنند. باید شهر به مادری که در این شهر می‌خواهد همراه فرزندش از فضا‌های شهری استفاده کند،

مراکز رویش برای گروه زنان سرپرست خانوار

● اقدامات مراکز رویش در چه مسیری از سه مسیر تعیین شده برای آماده‌سازی شهر برای بانوان و خانواده قرار می‌گیرد؟

مراکز رویش که برای گروه هدف زنان سرپرست خانوار در نظر گرفته شده، در حوزه توسعه زیرساختی و در حوزه معاونت اقتصادی شهرداری است که ذیل سازمان بازآفرینی شهری قرار می‌گیرد. اکنون هفت مرکز رویش در حاشیه شهر فعال هستند که بعضی از آن‌ها از ظرفیت ساختمان‌های موجود شهرداری و برخی با اعتبارات دولتی ساخته شده و تعداد دیگری نیز شهرداری هزینه ساخت آن‌ها را تقبل کرده است. یک مرکز رویش نیز در محله دروی در حال راه‌اندازی است.

«خبران شهپار» نیز اقدام دیگری است که در راستای آن از ظرفیت خیران برای ساخت اولین مرکز ویژه مادر و کودک در حاشیه شهر مشهد استفاده می‌کنیم که کارها در حال انجام است. اما ممکن است در دوره ما به پایان نرسد به دلیل اینکه پروژه بزرگی در منطقه ۵ است.

طرح اتاق‌های لیخنند نیز کار جدیدی در حوزه زیرساختی است که در دل پارک‌های بزرگ اتاق لیخنند احداث می‌شود که اتاق ویژه مادر و کودکان با طراحی ویژه است. مصوبه‌ای در شورای شهر داشتیم که باید در تمام فضا‌های شهری اتاق‌های ویژه‌ای برای مادران به همراه کودکانشان باشد که فضایی برای شیر دادن بچه، تعویض پوشک و... وجود داشته باشد که این اتاق در شهربانو افتتاح شد. در مابقی پارک‌ها طراحی شده، اما باید پیگیری شود تا به اجرا برسد.

می‌افتاد. اما خلأ آن خیلی دیده می‌شود. این بار شورا با تمرکزی که ایجاد کرده است این سیاست‌گذاری را انجام می‌دهد.

● شورای شهر و شهرداری برای نیازسنجی از مردم سؤال کرده است؟
اصل رضایت‌مندی مردم، شرط است که شهرداری در همین زمینه واحد نظارت و ارزیابی دارد.

● این سؤال که آیا در حوزه عملکردی به خود نمره قبولی می‌دهید یا خیر، کلیشه‌ای است، اما پاسخ آن می‌تواند برخی از موضوع‌ها را روشن کند. شما به عنوان رئیس کمیسیون بانوان و خانواده به خود نمره قبولی می‌دهید؟

نمره را به قضاوت مردم می‌گذارم. در مقام مقایسه اگر بخواهم بگویم در تهران طی سال گذشته ۲۰ میلیارد تومان برای حوزه زنان اختصاص داده‌اند. در حالی‌که در مشهد ۸۰ میلیارد تومان اختصاص داده‌ایم و امسال نیز این مبلغ به ۳۶۰ میلیارد تومان رسیده است. این امر به معنای تحول ویژه در حوزه بانوان است. اعتقاد دارم هنوز خیلی راه نرفته داریم و این اقدامات را کافی نمی‌بینم زیرا نیمی از جمعیت شهر را بانوان تشکیل می‌دهند. بنابراین، باید سیاست‌گذاری کنیم تا در طول ادوار مختلف بتوانیم این زیرساخت‌ها را پیاده کنیم. به‌طور قطع مدیرانی قبل از ما هم زحمت کشیده‌اند که کار به این مرحله رسیده است. این طور نیست که بتوانید در یک بازه زمانی قضاوت کنید.

فکر کند. بحث دیگر نرم‌افزاری است که جنس کارهای آن فرهنگی، تربیتی و آموزشی است. در این راستا باشگاه‌های مخاطب محوری را برای طیف‌های خاصی از بانوان داریم که خدمات مختلفی را به آن‌ها ارائه می‌دهند. مانند، باشگاه باهم که ۲۱هزار زوج داریم که سال گذشته ۶هزار زوج و امسال برای ۱۰هزار زوج برنامه داشتیم و به مناسبت‌های مختلف نیز برنامه ویژه‌ای برای آن‌ها در نظر گرفته می‌شود.

باشگاه «ریحانه» برای دختران نوجوان است که تقریبا ۶هزار دختر نوجوان در این باشگاه عضو هستند که مهارت‌های پیش از ازدواج به آن‌ها آموزش داده می‌شود. باشگاه «برنا» برای پسران و در حوزه مهارت‌های پیش از ازدواج است. باشگاه «نورچشمی‌ها» ویژه پدر بزرگ و مادر بزرگ‌ها که در راستای ارتقای جایگاه والدین فعالیت می‌کند. باشگاه «ترنم زندگی» را داریم که بحث مشاوره خانواده در مساجد حاشیه شهر را پیگیری می‌کند.

در قالب طرح مهرورزی، ۳۴۵ مربی داریم که کارگاه‌هایی را در حوزه اعتیاد برگزار می‌کنند. برنامه «صدای پای زندگی» نیز برای مادران باردار تا دوسالگی فرزند را تحت پوشش قرار می‌دهد که در این طرح به مادران بسته فرهنگی و بن تخفیف داده می‌شود و دوره‌های آموزشی برای آن‌ها تعریف می‌شود. باشگاه «مانا» برای نوجوانان مشهدی را هم داریم که برنامه‌های مناسبتی دارند. همچنین برنامه «کپکشان کودکی» در حوزه توانمندسازی والدین در حوزه بازی و قصه برای کودکان را داریم که در مهدکودک‌ها برگزار می‌شود. باشگاه «جام» نیز با لای خانواده‌گی شروع شد که جامعه‌پذیری کودکان را مدنظر دارد. باشگاه «ملکه» نیز ویژه دختران نوجوان فعال است که برنامه‌های تبیین و نهادینه‌سازی زیست عقیفانه است. باشگاه «رایانو» نیز در حوزه فضای مجازی نوجوانان کار می‌کند.

● در حوزه نرم‌افزاری در راستای آمادهمسازی شهر برای بانوان چه اقداماتی انجام شده است؟
رویداد «روایت شهر» از جمله اقداماتی است که روزنامه شهرآرا آن را برگزار کرد. این برنامه هدفش معرفی الگوهای زنان بود که در واقع یکی از خلأ‌های ما در جامعه، معرفی زنان توانمند است. مشهد شهر تاریخ‌ساز و تمدن‌سازی است. زمانی که به تاریخ نگاه می‌کنیم، زنان تأثیرگذاری در مشهد می‌بینیم که در لایه‌لای تاریخ کم شده‌اند و باید این افراد معرفی شوند. رویداد «روایت شهر» ۲۴ زن موفق در مشهد را شناسایی کرد و قرار است فیلم‌نامه‌ای از زندگی این زنان موفق داشته باشیم. احتمالا تعدادی از آن‌ها به مرحله ساخت فیلم برسد. این اتفاق خوبی بود، زیرا اکنون یکی از آسیب‌ها در حوزه دختران نوجوان، هویتشان است و به‌طور قطع معرفی الگوهای برتر می‌تواند در این باره کمک‌کننده باشد.

در پنج سطح محلی، شهری، استانی، کشوری و بین المللی کار را شروع کردیم. در محلات، زنان در شورای اجتماعی محلات کار را انجام می‌دهند. در حوزه شهر برنامه‌هایی مانند رویداد «روایت شهر» را در دستورکار داریم. در استان هماهنگی خوبی با مدیران اجرایی داریم و در سطح کشور نیز با بانوان شورای شهر کشور در مشهد نشست داشتیم و تجربیاتمان را از مشهد به آن‌ها انتقال می‌دهیم. در بخش بین الملل نیز جشنواره رسانه‌ای «خورشید» را برگزار و از ۴۶ کشور ۱۰۰ بانوی خبرنگار را به مشهد دعوت کردیم تا واقعیت مشهد را همان طور که هست، ببینند. این بانوان تصورات دیگری از بانوان مشهدی داشتند که حتی تحصیل دختران و فعالیت اجتماعی و کاری آن‌ها در اجتماع برایشان برخلاف صحبت‌هایی بود که شنیده بودند. سایت «شهربانو» نیز از دیگر اقدامات است و امیدواریم افتتاحیه آن برگزار شود. در حوزه اقدامات ویژه بانوان، انسجامی در اطلاع‌رسانی نداریم و شاید فضای سایت «شهربانو» هم برای اطلاع‌رسانی و هم خدماتی که برای بانوان انجام می‌شود، در یکجا جمع شود.

